

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre 5 „ — „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy óra — „ 85 „
 Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:
PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
 a kir. ítélőtábla épületével szemben.
 nevá az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
PÉCSETT, Mária-utca 1-36 szám
I. EMELET
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
 —
 Kéziratok vissza nem adtnak
 —
Hirdetések
 a kiadóhivatalban vétetnek tő

Demokráciánk.

Pécs, 1895. július 2

(*) A mai papiros-korszakban már addig jutottunk, hogy mindennek csak a látszatát kell megőrizni, a lényeg, a való az mellékes. A fő az, hogy a közvélemény, a mely a legkacérabb aszszonynál is csapodárabb, meg legyen elégedve; mert hát az elvek nyílt harca helyébe az érdekek pokoli, alattomos küzdelme lépett. Ezért látjuk unos-untalan a felkapott divatos frázisokkal való dobálózást, melyek közül talán leggyakrabban a demokrácia az, a mire hivatkozás történik.

Demokratikus elvek, demokratikus intézmények! No hiszen hangzatosnak elég hangzatos jel-szavak! Mert hát a társadalmi kiváltságok kora lejárt, egyenlők vagyunk mindannyian, egyenlő jogok birtokában és egyenlő kötelességek terhe alatt. Így szokták magyarázni legalább a szerepelni vágyók, a kik legjobban tudják miért szoktak dobálózni a súlyosnak látszó, de belül üres vas-golyókkal.

A valóságban azonban ez mind másképp van. Pedig hát ezeknek a felkapott szólamoknak az effektuálása a közéletben mennyi mindent megváltoztatna, ha az ige minden vonalon testté válhatna. Mily szépen elsimulnának azok a folytonos izgalmat provokáló ellentétek; mily szép és igazán megnyugtató volna az érintkezés a társadalmi téren, ha egyszer már valóban kilépnének az elzárkózás, a válaszfalak rideg korlátaiból: mily könnyen (?) mehetne ez végbe különösen oly városban, hol tulajdonképpen nincs is arisztokrácia.

Igen ám; csak hogy nálunk még mindig az irott malasztok rendszere járja. Szeretjük, elfogadjuk az elméleteket mindnyájan, de a megvalósítást szívesen átengedjük azoknak, a kiknek az semmi különös lemondással nem jár.

Nagy általánosságban a demokratikus elvek csak akkor érvényesülnek egy-egy rövidke időre, mikor a nép szava lesz uralkodóvá, hatalommá. Ilyenkor aztán, mikor a demokrácia egyéni célok eszközévé lesz, a bohózat összes ismertető jeleivel belemegyünk a demokratikus elvek érvényesítésébe. Példa ezernyi van reá a történelemben.

Nagy elvek, nagy jelszavak azonban nem arra valók, hogy azokat kortes-mozgalmakban, a kaszt-szellemet néhány órára elaltató dörzsölődés mellett travesztáljuk, hanem arra, hogy áthatva gondolataink, érzelmeink világát, vérünkbe szüremkedjenek és egész lényünket radikálisan reformálják. Ahhoz pedig, hogy még a gyakorlatba általánosan át nem ment eszméket magunkba szívassuk; hogy egész lényünket lényeges átalakuláson vihezzük keresztül, első sorban kell, hogy szakítani tudjunk a tradíciókkal. Ez pedig kemény egy dolog ám! Mert ezt csak mondani könnyű, az életben azonban bizonyos erkölcsi és érzelmi áldozatokkal jár.

Tekintsünk csak körül az életben. Azokat a köröket, a hol még csaknem teljes erővel fennállanak a tradíciók, hagyjuk figyelmen kívül, maradjunk csak az ugynevezett középosztálynál, mely a demokratikus elveknek átmeneti talaját képezi. Vajjon nem tapasztalunk-e itt is bizonyos ragaszkodást a tradícióhoz; nem halljuk-e itt is folytonosan hangoztatni az előkelőséget? Vagy nézzük csak: sikerül-e egész simán még a középosztály körében is oly házasság, mely nem a régi tradíciók szerint kötöttet? Nem fogjuk-e itt is ugyanazt az előkelő félrehuzódást tapasztalni egy oly nővel szemben, kit alacsonyabb társadalmi osztályból emelt magához a férfi?

Ez hát a mi nagy hangon kürtölt demokratságunk! De hát mit látunk azokban a különböző egyesületekben, melyek a századvégi valóságos egyesület-sport révén gombamódra szaporodnak? Némelyikének határozottan bevallott célja, hogy az a hivatása, hogy lerombolja a társadalmi válaszfalakat; tulajdonképpen pedig szeparatistikus tendenciák megvalósítása volt a cél, a mely az együvé valók csoportosítását tüzte ki célul, hogy így egyik egyesület felvehesse a konkurenciát a másikkal.

Megengedjük, hogy mikor az egyesület alakítása, szervezése még csak a papiroson megy végbe, akkor azok az alapszabályok a legdemokratikusabb — no hát, mert ez a legdivatosabb — alapokra vannak fektetve; de aztán mikor arról van a szó, hogy kik álljanak az élén, kik intézzék belső ügyeit: akkor lassan-lassan kezdenek hát-

terbe szorulni azok a fennen hirdetett demokratikus elvek és előtérbe lép a tradicionális felfogás, hogy egy nagyságos ur csak nem ülhet együtt, nem tárgyalhat ugyanannál az asztalnál egy egyszerű iparossal, a kinek még keztyuje sincs. A nők által alkotott egyesületekről pedig ne is beszéljünk. Itt még inkább bebizonyul az a tapasztalati tény, hogy habár az alapítók többségében meg is van az idealizmus, hogy szakítsanak ezekkel az ósdi tradíciókkal, el lehetnek reá készülve, hogy az egyébként nagyon is tiszteletre méltó törekvésükkel az egyenetlenség magvait hintik el.

Különös kívánság volna tehát demokratikus szellemet bevinni a zöld asztalokhoz akkor, mikor ez a fehér asztaloknál sem sikerül; legfeljebb kényszerűségből — pár órára. Tapasztaljuk a nyilvános mulató helyeken, vendéglőkben, kávéházakban, a hol az iparos pénze épp olyan, mint a méltóságos uré, hogy majdnem minden társadalmi osztálynak meg van a maga asztala; és ha ugyanabba a helyiségbe egymásután betér hat más-más foglalkozású és állású egyén, az bizonyos, hogy hat külön asztalhoz fognak ülni, bárha egyébként ismerősök is.

De mi hiába rekriminálunk, arra nincs hatalmunk, hogy a meglevő állapotokat megváltoztassuk. Legfeljebb csak rámutathatunk a ferdeségekre. Láthatjuk ezt minden téren, ugy az egyesületi életben, mint a nyilvános helyeken, még a legdemokratikusabb helyen — a templomban is. Itt is csak a pap ajkáról halljuk az egyenlőség igéit, de a padokban a gyakorlat eltagadhatatlan gondossággal különíti el a pacsulit a fokhagymától, a kaputot a ködmöntől.

Ezek a külső jelek mind arról tesznek tanubizonyosságot, hogy bizony mi még nem birtunk teljesen szakítani a tradícióval, mely ember és ember közé válaszfalakat emel; ebben a tekintetben a megvéhéd Európa tradíciójának nyomása alatt állunk. Hiába intogtunk felénk az új világ szelleme, hogy kövessük, azért mi mégis csak megmaradunk papiros demokratsáknak.

Ha akadna közöttünk a szó teljes értelmében vett demokrata, aki élte minden pillanatában

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

A neppendorfi huszár-zendülés.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

Most midőn a bratkovcei zendülésről beszél az egész ország, s az egész sajtó szimpátiája a 30 fogoly huszár felé fordul, nem lesz érdektelen elmondani egy hasonló esetet, sőt némely tekintetben sokkal nagyobb szabású, annál is inkább, mert a mostani esetnél egyes hiányos információk folytán, már is tömeges kivégzést látott a nagy közönség; pedig mint az alábbiakból kitűnik, ily esetekben a hadbíróság nagyon is humanusan szokott itélni.

Az eset a következő: 1880. január hó 16-án a közös hadsereg 3-ik számú huszár ezredének első százada a Nagy-Szeben meletti Neppen- és Hauersdorffban volt elszállásolva. Neppendorffban volt az első, második szakasz és a századparancsnokság Tóth kapitány vezénylete alatt; Hauersdorffban pedig a harmadik és negyedik szakasz Antosch főhadnagy — a ki ez idő szerint a Budapesten állomásozó 16-ik huszár ezred parancsnoka — parancsnoksága alatt. Az ezred parancsnoka galántai Galgótzty Tivadar ezredes — most a nagy szebeni 12-ik hadtest parancsnoka — volt. Az ezredet Csanád és Csongrád megyékből sorozták, tehát tisztán magyar volt. A szebeni hadtestparancsnok akkor Bauer Nándor — későbbi hadügyminiszter — volt; a hadosztály parancsnok pedig Gyurits altábornagy. Ez utóbbit azért említem fel, mert még akkor a lovasság a gyalog hadosztályokba volt beosztva.

A század parancsnoka Tóth kapitány sokat járt vadászni, századával keveset törődött. A neppendorfi két szakasznál Timár őrmester — a la Diószeghy — pasáskodott, ütötte verte a huszárokat; a többi altisztek ezt látva, követték Timár példáját. A huszárok türték egy darabig, végre január 16-án kitört a krízis.

Reggel öt órakor a lópucolásnál Vargha János káplár napos volt az istállóban.

Hajdu István közhuszár lova csiklandós lévén, a tisztogatás alatt nyugtalanzkodott. Hajdu dühösen ugrott ki lova mellől s egy pitli-hordó ruddal néhányszor végig ütött rajta. Ezt látva Varga napos káplár, felelősségre vonta Hajdut. Hajdu mérgesen kiáltott vissza a káplárra: még a káplár urat is megütöm, ha sokat beszél.

Varga mérgeiben neki rontott a közhuszárnak s pofon ütötte; a huszár visszaütötte. Itt hibázott Varga tizedes, hogy nem rántott kardot s le nem kassabolta a renitens közembert. A helyett bement az altiszti szobába Timár őrmesterhez, a ki ép akkor jött haza a dorbézolásból.

Timár a közembert elfogatta s guzsba köttette, azután pedig összehívta az altiszteket s a következő épületet beszédet intézte hozzájuk: „Ma reggel előfordult az az eset, hogy egy közhuszár egy káplárt pofon ütött, és a gyáva fickó a helyett, hogy levágta volna, hozzám jött panaszkodni; én vasra verettem a bűnöst. Szép altisztek mondhatom! de jóvá tehetik a gyalázatot olyképpen, ha a börtönbe mennek s azt a kutyát agyonverik.“ Így hangzott a részeg őrmester beszéde. Az altisztek nádpálcákkal fölfegyverkezve, berohantak a börtönbe s a guzsba kötött közhuszárt agyba főbe verték. Azután visszamentek

az altiszti szobába s megjelentették Timár őrmester uramnak, hogy Hajdut agyonverték. Ugy kell a kutyának, hangzott a jóváhagyó szó az őrmester ajkáról.

Timár csakhamar meggondolta a dolgot, s fölkereste börtönében Hajdut. A szegény huszár vérbe-fagyva feküdt a földön. Az őrmestert, ugy látszik, megszállta a nemesebb emberi érzés; a guszt levette a nyögdecéló huszárról, s megparancsolta neki, hogy menjen az istállóba s mossa le a vért magáról a pitliben.

A huszári véresen tántorgott ki börtönéből s bevászorgott az istállóba.

Társai fölbőszültek, midőn a véres alakot meglátták.

Hajdu oda vászorgott a vizes pitlibez s fájdalmas hangon csak ennyit tudott mondani: Bocsuljatok meg bajtársak a kutyákon, nyomorékká vertek.

A huszároknak nem kellett több. Néhány perc múlva vagy 23 ember karddal, fejszével, vasvillával fölfegyverkezve bősülten rohantak az altisztek szobájába, a hova Timár uram ismét összehívta őket.

A hogy az altisztek össze vették veszélyes helyzetüket, Findics Pál, egy óriási terméttü zizedes az ajtót támasztotta be belül. De mi volt ez a rohanó áradat ellen, egy perc múlva az ajtót bedöngették s Findics káplár fejszével széthasított koponyával holtan rogyott össze. Varga tizedest vasvillával szurták szíven, ki egy pillanat alatt szörnyet halt.

Vajjon mi történt Timár őrmesterrel? Az őrmester ur belátva a veszélyt, a mely fenyegeti, még ideje korán kinyitotta a kertre nyíló szoba ab-

érvényesítene az egyenlőség elvét, mint különre ujjal mutogatnának és kizárná magát önkéntesen minden társaságból. Legtöbben ezt nem akarják, azért hát usznak az árral, mely sodorja őket ismeretlen tájak felé. Bárha szívében a legesőkön nyösebb klikk-rendszer hiva, a demokratságát uton-utfélen hangoztatja: ez a mai demokracia.

H i r e k.

Pécs, 1895. július hó 2.

— **(Ruttkayné körünkben.)** Ruttkayné Kossuth Lujza, Kossuth Lajos nővére és nagy hazánkfának mindvégig hűséges ápolója, értesülésünk szerint, Pellérdre érkezett, hol mint Brázay Kálmán földbirtokos vendége pár hétig fog csendes visszavonultságban ülni.

— **(Kinevezés.)** Bodó László cs. és kir. főhadnagyot a belügyminiszter Budapest székesfőváros államrendőrségéhez rendőrfelügyelővé kinevezte.

— **(A honvédség köréből.)** Tattay István főhadnagy a székesfehérvári 17. honvéd gyalogezredhez, Fördős Kálmán pécsi 19. honvéd gyalogezredbeli tényleges állományú II. osztályú százados a marosvásárhelyi 20. honvéd gyalogezred tartalékába helyeztetett.

— **(A Baranyamegyei Hadastyan-Egylet)** nagy nyári ünnepélye 1895. évi július hó 7-én fog az úszóghíj erdőben megtartatni. A már megváltott jegyek érvényesek. A műsor nemzetközi postával lesz megkövívítve. Belépti-jegyek 20 krajával válthatók a király-utcai nagytőzsdében, Köszl János, Gyimóthy Gyula, Klencz Alajos, Bäumlér J. G. és a tag uraknál; a pénztáraknál 30 kr.; katonai (ör mestertől lefelé) és gyermekjegy 10 kr.

— **(Becsémpésett hullá.)** Baranya-Sellyéről tegnap egy Gulyás Mihály nevű, állítólag súlyos beteg dunavecsei embert szállítottak két községbeli atyafi kíséretében az új vicinális vasuton a pécsi kórházba. A vasuti állomásra érkezve, a nagy beteget átmentték egy fiakkerbe, a mely a kórház előtt állapodott meg. A kórházi szolgák lementték az állítólagos nehéz beteget a mire a felvételi szobába érkeztek vele, az orvos konstátálta, hogy halott, sőt azt is megerősítette, hogy nem Pécssett halt el. Ezzel ellentétben a kísérők azt állítják, hogy Gulyás Mihály a pécsi vasuti állomáson, mikor fiakkerbe áttették, még élt. A hivatalos boncolás az orvosnak adott igazat, mely megállapította, hogy Gulyás Mihály utközben, valószínűleg a lassan cammogó vicinálison lehelte ki életét. Különös beteg, illetve különös bánásmódra enged következtetni, hogy a nagyfokú belső betegségben szenvedő embernek gyomrában nagy mennyiségű emésztetlen zöld borsót és fejes salátát találtak a boncolásokor.

lakos elmenekült; az ő példáját követte a legtöbb altiszt.

Két halott s három nehéz sebesült esett a föllázadt hussároknak áldozatul.

Már reggel 8 órakor megjelentek a színhelyen Bauer Nándor hadtest- és Gyurics Dávid hadosztály-parancsnokok.

Mint praktikus katonák egyenesen a század börtön helyiségeit keresték föl; ott feküdt egy szerencsétlen hussár guzuba kötve.

— Mióta van guzuba r — kérdé a hadtestparancsnok.

— Már 13 óra óta, — felelé a kérdezett, — tudvalevőleg a guzuba kötés csak 6 óráig tarthat.

— Ki köttette guzuba r?

— Timár őrmester ur. — A századnál büntetési joga csak a századparancsnoknak van.

A hadtestparancsnok a guzuba kötött huszárt azonnal megszabadította láncaitól.

A két tábornok ezután Tóth kapitányt kereste föl.

— Van-e valaki a századtól büntetés alatt? — kérdé a hadtestparancsnok.

— Nincs senki, — felelé a kapitány.

— Kapitány ur! ha én közhussár vagyok, először Önt ötöm egyen s csak azután az altiszteket, — mondá mérgesen a hadosztályparancsnok.

A két tábornok, midőn meggyőződött, hogy a századnál a legtöbbkéteasabb altisztig a z dáldok és fojst, Szébenbe lovagolt vissza.

A haditörvényszék az eset alapos megvizsgálása után Tóth kapitány, századparancsnokot rangvesztésre és fél évi börtönre, Timár őrmestert 7 évi fegyházra; a többi hussárokat pedig 1—3 évi fegyházra ítélte. A 23 közhussárból csak 8 lett haditörvényszékieleg elítélve.

E precedensből is láthatja a nagyközönség, hogy a haditörvényszék nem itéli a közembert azonnal halálra s nem ragasszkodik mereven a konzervatív paragrafusokhoz.

— **(Veszélyes hintázás.)** A Steiner-féle malom udvarán, az új sörház közelében egy nagy 8—10 személyre berendezett hinta van. Ezen hintázott vasárnap egy szobacicákból és Mars fiaiból, tehát vegyes párokból álló társaság. Csak az volt a baj, hogy többen ültek fel, mint a hintát a kötélmegbirt, ennek folytán bizony a 12 hintász kiborult belőle és közülök egy cica súlyos agyvelő raskódást szenvedett.

— **(Fővárosi opera és operette társulat)** tartja holnap, (szerdán) előadását a „Hattyu“ nagytermében. Fülöp Alfréd a hangverseny társulat igazgatója e téren első rangú művészeivel az elmúlt napokban Szigetvárot játszott, hol nem várt pártfogással találkozott. Hiszszük, hogy a pécsi publikum, mely minden szépművészetnek barátja, szintén felkarolja ez igyekvő társulatot. Fülöp Riza k. a. opera énekesnő, Tamássy Adél k. a. operette énekesnő, Cz. Ligethy Jenő ur akadémiai végzett színész. Fülöp Alfréd ur zenetanár felléptével adatik: A Varázs Hegedű. Vig operette I felvonásban. Személyek: Mathieu, falusi zenész Cz. Ligethy Jenő. Georgette, gyámleánya Tamássy Adél. Antal, kertészlegény Fülöp Riza. Történik: Bretagneban. Ezt megelőzi: Hangverseny. Műsor: I. szakasz. Induló. 1. „Néző,“ költemény, írta Szomoró Károly, előadja Ligethy Jenő. 2. A remete csöngettyűjéből, éneklő Tamássy Adél, zongorán kíséri Vész Albert ur. 3. Nagy ária „La Traviata“ operából, éneklő Fülöp Riza, zongorán kíséri: Vész Albert ur. 4. „Vallomás,“ legenda, szerző és előadja hegedűn Fülöp Alfréd. 5. „Sötétedik,“ magyar népdal, Dr. Schmidt Antaltól. Éneklő Fülöp Riza. Vész Albert műkedvelő ur szíves közreműködése mellett Helyárak: Körszék 1 frt 50 kr. Zárt szék 1 frt. Földszinti álohely 50 kr. Jegyek előre válthatók: Valentin Károly fia könyvkereskedő urnál és este a pénztárnál. Kezdeté pont 8-kor, vége 10 órakor.

— **(Elveszett gyermek.)** Stenge János felsővámbház utca 38. szám alatt lakó munkás 4 éves Anna nevű lánykája f. hó 1-én (vasárnap) délelőtt nyomtalanul eltűnt. Még két izben az említett nap délelőttjén boltba ment a kis Anna, s mikor harmadszor is elküldötte az anyja, többé nem tért vissza. A kik tán reá akadnak az elveszett kis emberre, vezessék fel a városházára, nyugtassák meg a kétségbeesett szülőket.

— **(Új adóhivatal.)** A nagyatádi új adóhivatal július 1-én nyílt meg. Pénztárnok Kállay Ignác; ellenőr pedig Petrovics János. A járásban ez adóhivatalhoz a csurgói járás 22, a kaposvári járás 9 és a szigetvári járás 6 községe, összesen tehát 37 község tartozik.

— **(Tornatanító-képző tanfolyam Budapestén.)** A vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívására a budapesti nemzeti tornaegylet a középiskolai tanárok részére a most beállott szünetben rendkívüli tornatanító-képző tanfolyamot rendez. A tanfolyam augusztus 1-én kezdődik és tart szeptember 15-éig. Részt vehet benne minden középiskolai tanár, a ki harminctödik életévét még nem töltötte be, a tornázásban már van gyakorlata és ezt igazolni is tudja. Az állami és királyi középiskolai tanárok ötven ötven forintnyi segélyben részesülnek. Jelentkezni lehet e hó 15-éig folyamodványi útján a miniszteriumnál. A tanfolyam végén képesítő vizsgálat lesz.

— **(Birka tolvajok.)** Frintner Péter és Frits Konradné lancsuki lakosok még 1893. évi május 19-én este elhatározták, hogy Geiger Bálinttól néhány birkát lopnak, hadd legyen nekik is egy pár jónapjuk. A mit határoztak, azt meg is tették. Mikor már az est teljesen beállott, Frintner s Fritsné behatoltak Geiger pajtájába, s onnan 5—6 szép hizott birkát elemelek, s azt Fritsné házába vitték. Mire a dolog kitűdött Frintner Péter elköltözött az árnyék világából, csupán Frits Konradné állt tegnap a kir. törvényszék előtt, mely az elkövetett lopásért 6 havi börtönre ítélte a gonosz asszonyt. Ugy vádlott, mint kir. ügyész felebbestek.

— **(Selyemfonó-gyár Tolnán.)** Mint tolnai levelezőnk írja, az a kőlekedés, mely a Tolnán tervezett selyemfonó-gyár felállítását körül már teljes joggal aggasztotta az érdekelteket, immár megszűnik. A gyár felállítását Bezerédj Pál selyemtenyészési miniszteri megbízott helyezte kilátásba, mire Tolna megye képviselőtestülete 24.000 frtot és 200.000 téglát ajánlott fel a selyemfonó-gyár építésére. A község a Duna partján ki is sajátított nagy területet a gyár rézére, de az építkezés a mai napig késétt, s e miatt a nép már kételkedni kezdett a gyárnak Tolnán való felépítésében, sőt a megszavazott 24 ezer frtot és a 200 ezer téglát is elveszítettnek hitte. A sugallók megnyugtására Péchy József prépost és a főjegyző vezetése alatt most küldöttség kereste fel Bezerédj Pál miniszteri biztost, hogy tőle az ügyre vonatkozólag határozott nyilatkozatot nyerjen. A miniszteri biztos ki is jelentette, hogy a gyárat 1897. évben már működésbe hozzák, s ebben naponként több száz ember kap munkát s a városnak évenként 70—80 ezer frtot fog jövedelmezni.

— **(Tízéves találkozó.)** Holnap, július 3-án találkozóra gyűlnek össze Pécssett azok, kik 10 év előtt tettek érettségi vizsgálatot a helybeli gimnáziumban. Az akkori 8-ik osztály még a régi, népes létszámukhoz tartozott, 41-en voltak ugyanis 1885-ben a 8. osztályban. A találkozóon ezek közül, mint értesültünk, részt fognak venni 22-en; ezekhez csatlakozik néhány azok közül, kik még az alsóbb osztályokban elmaradtak társaiktól, vagy más pályára mentek. Reggeli 10 órakor a belvárosi plebániatemplomban ünnepélyes „Te Deum“ leszen, melyet Herger József lengyeli plebános tart; utána lefényképezetik mugukat Incédy Dénes volt osztályfőnökükkel. Délután meglekintik a székesegyházat és a színházat, a temetőben két elhunyt társuk sirjait — beszédek kíséretében — meg fogják koszorúzni. Esti 8 órakor a „Hajó“-ban társas vacsorára jönnek össze a társak tanáraikkal. Ezen „jubiláló“ osztályhoz tartoznak városunkból: Bitter (Béla) Illés főgimn. tanár, Csaurda B. karkáplán, Ferenczy L. dr. ügyv., Frenkl G. ügyvédjelölt, Hány Ferenc dr., szentszéki jegyző. Hamar Károly megyei irnok, Jilly Viktor szolgabíró. Nédler Lajos ügyvédjelölt, Rásky Béla dr. ügyvéd, Soóató Dénes, Szinkovich Károly megyei II. aljegyző. Továbbá: Erős Károly baáni káplán, Liebbald Lajos paksi káplán, Egry Dezső dr. pécsváradai ügyvéd, Littke Jenő stb.

— **(Turista-kongresszus.)** Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület turistakongresszust rendez az ezredéves kiállításon. Kezdetben az volt a terv, hogy a kongresszus nemzetközi legyen, de több társesület óhajására csak nemzeti kongresszust tartanak és pedig, tekintettel a hazai ilyenü egyesületek csekély számára, úgy, hogy azon az egyesületek osztályai is külön képviselhetik magukat. A kongresszus előkészítésére vonatkozólag az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület július 6-án értekezletet tart radnaborkeréki fürdőjében, melyre az összes turista egyesületeket s azok osztályait meghívta. Az értekezlet tárgya lesz az ügyrend megállapítása és az előadók megválasztása. A terv az, hogy minden egyesület előadással vegyen részt a kongresszuson.

— **(Internátus Kaposvárott.)** A kereskedelmi miniszterium egyik titkára járt a napokban Kaposvárott, hogy megzemlélje a még Baross miniszter által kontemplált, vasuti tisztviselők gyermekei számára építendő internátus telkét. Tudvalevőleg Baross miniszter Kaposvárott, Szegeden, Debrecenben és Maros-Vásárhelyen tervezett efféle internátusokat, mindenik helyen 200—200 gyermek számára. A szép tervet magáévá tette Lukács miniszter és az utódja, Dániel Ernő miniszter effektualja. A miniszter azt kívánja, hogy telket adjanak a nagyobbabású épületnek ingyen, a mit, azt hiszszük, örömmel fognak megadni szemben azzal a haszonnal, melyet 200 gyermek ellátása körül a város közönsége évenként szerezhet. A miniszteri kiküldött megnézte az e célra alkalmasnak mutatkozó városi telket és a neki kimutatott agg-ápoló intézet telkét teljesen megfelelőnek találta. Az új intézmény, ha létre jön, nagy mértékben előmozdítandja Kaposvár kulturális haladását, a mit szívünköl kívánunk.

— **(Aranymise.)** A jövő hónap 4-én üli Brüstle József olasz plebános, a pécsi egyházmegye hangyaszorgalmu és érdemdu történetírója pappá szenteltetésének ötvenedik évfordulóját. — Ugyanakkor ünnepli 50 éves áldozarságát Szikora Ignác rácmecskei plebános, az egészséges humoráról ismert Náci bácsi.

— **(Vasuti szerencsétlenség.)** Bózsics István miholjáci téglás mester a mult héten kikocsizott a határba, vetéseit megnézni. A mint egy roza vetésen hajtott keresztül, nem vette észre a Belistye felé közlekedő vonatot, mely a kocsi elütötte és oly szerencsétlenül, hogy Bózsicsot darabokra tépte. A kocsiának és lovának nem történt semmi bajuk.

— **(Leforrásott fürdőzők.)** Tegnap a székesfehérvári gőzfürdőben majdnem végzetes katasztrófa történt. A gőzcsap eltörtött s a kiáradó gőz a fürdővendégeket többé-kevésbé mind összeágette.

— **(A vasvilla.)** Cinder Ferenc radikovei lakos régóta félti a feleségét, mivel folyton porpatvarban élt. Az elmúlt héten veszekedés közben Cinder vasvillát ragadott és azzal feleségének előbb karját törte el, azután pedig úgy szurta nyakba, hogy a szerencsétlen asszony azonnal meghalt. Cindert az esetről értesített csendőrök elfogták s Eszékre szállították.

— **(Kedvezményes jogi vizsgálatok.)** A vallás és közoktatásügyi miniszter rendeletet intézett valamennyi királyi és felekezeti jogakadémia igazgatóságához, a melyben elrendeli, hogy mindazok, a kik eddig engedelmet kaptak a jogi I. alapvizsgálatnak valamelyik jogakadémian előadások hallgatása nélkül való letételére, de ezzel a kedvezménynyel eddig nem éltek, kötelesek ez évi december hó végeig az illető jogakadémian az I. alapvizsgálatnak letételére jelentkezni, mert ellenkező esetben a ked-

vezmény megszűnik. Azok pedig, a kik jövőben fognak ilyen kedvezményes alapvizsgálatnak letételére engedelmet nyerni, mindjárt ennek tudtul adása alkalmával értesítendő arról is, hogy ez az engedelem csakis a végzés keltét követő két rondes vizsgálati határidőre vonatkozik, melynek igazolatlan elmulasztása esetén a kedvezmény megszűnik.

Iskolai értesítők.

I.

A zirc-cissterci rend pécsi főgimnáziumának értesítője a lefolyt 1894—95-iki tanévről vaskos, 192 oldalra terjedő füzetet képez, magában foglalván nem csak a lefolyt tanév mozzanatait, de — tekintettel a közeledő milleniumi ünnepekre, a miniszter rendelete értelmében — a gimnázium egész történetét fennállása óta.

Nemes Tivadar tanár, a ki minden részletre kiterjedő figyelemmel, vonzó előadásban írta meg a gimnázium történetét, valóban derekas munkát végzett. Meglátszik az egész összeállítás, hogy rendszeres, higgadt, komoly munka és hogy írója szívvel-lélekkel művelője a történelemnek, hogy sokat foglalkozott tárgyával. Egyszeri átolvasás után tisztában lehetünk vele, hogy nem dilettáns tudóssal állunk szemben, és ha az alcímekre osztott anyagot figyelmelebbről átolvassuk, akkor győződhetünk meg, mily fáradságos munkát végzett a derék tanár. A száraz statisztikai adatok meglevenednek tolla alatt és valóban élvezettel forgatja ezeket a lapokat az is, a ki nem volt soha a pécsi gimnázium növendéke. Mídon tehát meleg elismeréssel adóznánk a tudós professornak, nem győzzük ajánlani az iskola volt növendékeinek, legyenek bár azok családapák, vagy nagyapák, hogy kezdjenek bele ennek a műnek elolvasásába, biztosra vesszük, hogy nem teszik le, míg mindvégig át meg át nem olvasták.

Rövid visszpillantást vet a szerző Pécs város multjára, mely kulturális tekintetben mindenha az első helyre helyezte a Mecsek aljában elterülő óségi várost, hol már az Árpádok idejében is virágzó iskolák voltak; míg Nagy Lajos király idejében híres főiskolájában nem csak a magyar haza, de a messze távol országok ifjúsága is megszerzte a tudományos műveltséget. A jelenleg is virágzó gimnázium alapjait a török hódoltság és a pusztító harcok lezajlása, valamint a török kiűzése után 1694-ben Széchenyi György esztergomi érsek rakta le. A jezsuiták kezdtek meg benne a tanítást és folytatták egészen a rendnek 1773-ban történt feloszlásáig, midőn a gimnázium állami gondozás alá került. Mária Terézia királynő 1776-ban kiadja a „Ratio educationis“-féle rendeletét, mely szerint az egész országot tíz tanterületre osztja. E tíz terület egyikének székhelye Pécs lön, és ugyanekkor a pécsi gimnázium a „királyi“ jelzöt kapja meg. II. József Pécsre helyezi a győri jogakadémiát, a mi 1776-ban csakugyan be is következett, és a két intézet barátságosan megfér egy fedél alatt. Az akadémiának azonban muló napjai voltak, és az 1802-ben, dacára a város ismételt kérelmeinek, visszahelyeztetett Győrre. Vele együtt a tankerületi igazgatóság is átköltözött. A zirci rend működése 1813-ban vesszi kezdetét a pécsi gimnáziumban. A szabadságharc alatt szünetelt az oktatás, és 1849-ben ugy az iskolai helyiségek, valamint a tanárok szobái kórházzá, majd laktanyává alakítottak. 1850-ben az akkor még 6 osztályu gimnázium a liceum épületében nyert elhelyezést. Ekkor jött a hírhedt Thun-rendszer, mely a gimnáziumokat 8 osztályuakká alakította és a nyilvánossági jogot az új rendelet értelmében csak 1852-ben nyerte meg a pécsi gimnázium. Igen hosszasan foglalkozik szerző az iskolai épület ügyeinek taglalásával, mely végre 1865-ben a mai alakját vette fel.

Közli ezután szerző az iskola életében nagy szerepet játszó különféle tanrendszereket, melyeket ügyesen domborít ki, mint az illető koroknak hátereit képező jelenségeket. A szerző hazafias gondolkozása itt csillog legjobban, mely műve minden sorára rálehel, hogy írója minden ízében magyar hazafi.

Egy tanuságot mi is levonhatunk a kitűnő csoportosításból, hogy a legrosszabb tanrendszer az ötödik, a most is érvényben levő Trefort-éra által összekapkodott tanrendszer; mert hát éppen arra való a történelem, hogy az elfogulatlan buvárkodó maga vonja le a következtetéseket, ha az előtte álló tényeket és körülményeket mérlegeli és egybe hasonlítja. A tudós szerző semmit sem következtet ugyan a dolgok változásaiából, de mi, mint a napisajtó munkásai, levontuk a magunk következtetéseit s bátran meg is mondtuk. Igen érdekes világításban tünteti föl a különböző korzakokat a használt iskolai könyvek chronologikus összeállítása. Iháss Gábor, Savoré nyitól mily nagy az ut Greguss Ágostonig, Lonkay Antalig, vagy legújabbán Névy László és

Beöthy Zsoltig. És ez csak a magyar nyelvtani könyvekre szól. Mennyit haladt a latin nyelv pedagógiája — visszafelé — a jó Szepessy féle szintetikai módszerrel megírott grammatikájától az analitikus Bartalig. Hát még a sok magyarázatos remekíró! Persze akkor megtanultak a diákok latinul, de most már csak puskáznak s gondolkozik helyettük a tankönyv-gyártó. A földrajzi tankönyvek felsorolásánál látjuk, hogy nincs és nem is volt soha valamire való magyar nyelvű földrajzunk, különösen az alsóbb fokokon. Egytől-egyig mind kompiláció, szolgai majmolása a németeknek. Már pedig ha az utmutató tankönyv is csak önállóság nélküli tákolmány, ugyan mi jót várjunk az azokból készült növendékektől? Ezért annyi a felületes, tudós pogyászszal ellátott üres koponya nálunk. Sem terünk, sem időnk nincs követni a tudós szerzőt a munkájában, mely még a sorok közt is annyit beszél. A riporter tulajdonságokkal is ékeskedő tudós tanfőrfiú közli ezután a főigazgatók, tanári testület névsorát, a tanuló ifjúság életét, az iskolai törvényeket, rendszabásokat, érettségi vizsgálatokat és az 1854. óta a gimnáziumban érettségit tett növendékek névsorát, a mit statisztikai táblázatok zárnak be.

A kiváló, irodalmi színvonalon álló dolgozat, mely mint önálló mű is napvilágot láthatott volna, igen sikerült illusztrációkkal van szemléltetve. Egyik kép a gimnáziumi épület kül-eiét, a másik a rajztermet, a harmadik a fizikai szertárt tünteti föl. — 24 oldal van szentelve ezután a jelen tanév alatt lefolyt Inczedy féle jubileumnak Gyikos Péter tanár közleményében. „Nem volna teljes az értesítő, — írja Gyikos, — ha azt a magasztos ünnepet, melyen a tisztelet, szeretet és hála nyilvánult igazgatónk 30 éves jubileumán, említés nélkül hagynók.“ Részleteiben nem követjük az ünnepség leírását, mivel annak idején éppen mi voltunk azok, a kik legelebb és legterjedelmesebben közöltük és méltattuk. — Ezután tér át az értesítő tulajdonképpeni feladatára, az idej tanévről való beszámolásra. A tanári kar a hitoktatókon kívül 16 tagból állott. A tanári könyvtár 680, az ifjúsági könyvtár 1479 műből állott. Az ifjúsági segélyző egyesület 4678 frt 24 kr. összvagyon fölött rendelkezett. Segélyezésekre 268 frt 50 krt fordítottak. A tanulók összes száma 401 volt. Minden tantárgyból jeles eredményt végeztek: Gritzmann László, Kircz József, Scholtz Antal I. oszt.; Antoni Miklós, Baltha Béla, Elm Ferenc, Frank Richárd, Kühn József, Némethy József II. oszt.; Nürnbergger Géza, Ollé László, Surányi Miklós III. oszt.; Beck Alajos, Czindery András, Dragonescu Titus, Fischer Ferenc, Habermann János, Hanuy Ödön, Morschauer József, Müllherr Alajos, Paunz Jenő IV. oszt.; Grosch Károly, Kirateier Ernő, Muraközy László, Rihmer Oszkár V. oszt., Buday Dező, Buzsáky Imre, Kaufmann András, Keller József, Marton Sándor, Nyaka Lajos VI. oszt.; Jung Ádám, Makay István VII. oszt.; Gadó István, Hinka Miklós, Jakab Béla, Markus Jenő, Nagy Jenő, Paunz Sándor, Reichardspereg Béla VIII. oszt. tanulók. Mind a 8 osztályból megbuktak egy tantárgyból 44-en, osztályt ismételni tartoznak 27-en, a mi nem is éppen valami rossz eredmény, szemben annyi jeles tanulóval.

II.

A pécsi közép kereskedelmi iskola értesítője az 1894—1895-ik tanévről alapos kis értekezést közöl Kondor Béla tanár tollából a „Magyar könyvvel és a magyar nyelv“ címmel. Értekező a Bibankó- és a Rill-féle magyar könyvvel rendszerét ismerteti; azonban követésre egyiket sem ajánlja, mert magyar kereskedelmünk azért felvirágozhatik, fejlődhetik szépen a nélkül is s Hungária nemzeti kereskedelmi szellemének egy makulányit sem fog ártani ezután sem, ha a már meghonosított könyvvel zulu-kaffer könyvvelnek is hívják, a fő az, hogy a könyveket magyarul vezessék.

Azután az igazgatói jelentés következik a lefolyt iskolai évről, melyet a tanári kar névsora követ. Az igazgatóval együtt 8 tanár működött az intézetnél. A három osztályba összesen 92 tanuló járt. Az értesítő az érdemsorozatot nem közli, ennél fogva a tanulási és a tanítási eredményekről a nagy közönség tudomást nem vehet.

Igen helyes dolognak tartjuk, a mit az értesítő végén felvett, mely tájékoztatást nyújt ugy a szülőknak, mint a tanulóknak, hogy milyen pályákra képesít a három osztályu kereskedelmi iskola elvégzése.

III.

Pécs sz. kir. város összes községi népoktatási tanintézetainak értesítője az 1894—95 iskolai évről. Összeállította Schneider István felügyelő-igazgató. A községi iskolák es évi beléletét tárgyalja 16 oldalon az értesítő, a mit az iskolások és a tanító testület névsora követ. 25 tanító, 27 tanítónő, 16 hitoktató működtek az iskolák-

ban. A tanév végén volt a női kereskedelmi tanfolyamnak 26, a polgári leányiskolának 241, a belvárosi fiúiskolának 428, a belvárosi leányiskolának 141, az Ágostontéri fiúiskolának 439, az Ágostontéri leányiskolának 338, a felsővámbás-utcai fiúiskolának 319, a leányiskolának 288, a szigeti külvárosi fiúiskolának 332, a leányiskolának 290, a Rudolfinumbeli leányiskolának 31, a budai külvárosi ismétlő fiúiskolának 74, a leányiskolának 142, a szigeti külvárosi ismétlő fiúiskolának 32, a leányiskolának 106, az iparos tanonc-iskolának 618, az építő iparosok téli iskolájának 169, a kereskedelmi tanonc iskolának 73 tanulója. Összesen 2484 fiu, 1603 leánygyermek látogatta az iskolákat. A statisztikai tabellákat a tanulóknak osztályonként való érdemsorozata követi 1—5-ig terjedő érdemsorozati fokozattal. Örvendetes minden esetre, hogy több 1-es láttunk átlapozáskor mint 5-öst.

TÁVIRATOK.

— Ujabb földrengés Laibachban.

(A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Tegnap este Laibachban 10 óra 26 perckor két másodpercig tartó erős földrengést éreztek, melyet föld alatti morajlás előzött meg. Falb Rudolf tehát meg van cáfolva, a ki nemrégiben egy hozzáintézett kérdésre azt felelte, hogy ez évben Laibach mentve lesz ujabb földrengésektől.

— **Jegyzékváltás, a mi előjele a háborúnak.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A porta a bolgár kormányt megkereste, hogy a bulgáriai macedon egyesületeket oszlassa fel. A bolgár kormány ezt nem tette, hanem követelő hangon tartott jegyzékében 10.000 frank kárpótlást követelt Törökországtól a határon a törökök által megsebesített bolgár katonáknak. Végül a bolgár kormány kijelenti, hogy jövőben a bolgár határ megvédését szigoru kötelességének tartja.

— **A királyné Bártfán.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Erzsébet királyné megkezdte fürdőzését Bártfán. Ivott a forrás vizéből, reggel sétált az erdőben. A közönség nem zavarja tolkodásával a magas vendéget.

— **Pusztító tűzvész.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Münchani távirat szerint Esslam városkában ma tűz ütött ki s rövid két óra alatt 37 ház és a templom elpusztult.

— **Munkás-szavargások Makón.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Szegedi távirat szerint Makóról sürgős katonai segítséget kértek a hadtestparancsnokságtól, mert munkáslázadás van kitoróban. Cseresnyés makói rendőrkapitány Budapestre utazott a belügyminiszter informálása végett.

Művészet, irodalom.

As Uj Idők legújabb száma, amely bevégzi az előfőlesztendei folyamatot, méltó társa annak a huszonöt elődjének, amelyekkel együtt most már egy vaskos, izléses, tartalmas, szövegben és képekben egyaránt értékes kötetet ad, egy valóban hiánycsüggő pótló szépirodalmi és művészeti ujság első kötetét. Ebbe a számba Mikszáth Kálmán, Bárczy István, Bródy Sándor, Tutek Anna stb. írta elbeszéléseket és hosszabb közleményeket. A gyönyörű képeket pedig Mednyánszky László, Badits Ottó, Pataky László és mások rajzolták. A következő kötet első száma Herczeg Ferencről kezd meg regényzámba menő hosszabb elbeszélést és Mikszáth Kálmántól és Bródy Sándortól is több folytatolagos elbeszélést. Társadalmi cikkeit, aktuális apróságait mindig hivatott írók csinálják s képei olyanok, aminőkkel még Magyarországon képes lapot nem dissztettek. Emellett az Uj Idők egyik legolcsóbb lapunk: az előfizetési ára negyedévre két forint. Mutatószámot bárkinek szivesen küld a kiadó: Singer és Wolfner könyvkereskedés (Andrássy-ut 10.)

Vidéki hátralekosainkat tisztelettel kérjük sziveskedjenek hátralekaikat mielőbb beküldeni.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése.

— Julius 2-án. —

Buza kizáró	7.25	Magy. nyerevény-sorsj.	158.—
" tavaszra	7.16	Tízszázabályozási kölcs.	149.—
" ősze	7.58	Oszt. papíráradék	101.50
Kozka	5.60	" arany	123.50
Árpa	6.42	" korona	101.50
Kukoricza	6.64	1864-iki sorsjegy	199.—
Zab	6.77	Magy. vörös ker. sorsj.	10.60
Káp. repce	11.—	Oszt. " "	17.50
Magy. aranyáradék	123.25	Olasz	12.75
" koronááradék	99.10	Bazilika-sorsjegy	7.75
Regálé-kötvény	101.—	Jósziv-sorsjegy	3.—

VASUTI MENETREND.

PÉCSRE ÉRKEZIK.

Budapestről	1804. sz. szem. von. reggel	5 ó. 15 p.
B.-Bródból	1807. sz. szem. von. reggel	8 ó. 01 p.
Uj-Deubovarról	1842. sz. vegy. von. reggel	8 ó. 23 p.
Bécsből	6302. sz. szem. von. d. e.	9 ó. 39 p.
B.-Bródból	1806. sz. szem. von. d. e.	11 ó. 18 p.
Budapestről	1806. sz. szem. von. d. u.	4 ó. 08 p.
Vinkevezérről	6301. sz. szem. von. d. u.	5 ó. 50 p.
Budapestről	1802. sz. gyors. von. este	7 ó. 44 p.
Bécsből	6312. sz. vegy. von. este	8 ó. — p.
B.-Bródból	1803. sz. szem. von. éjjel	11 ó. 02 p.

PÉCSROL INDUL:

B.-Bród felé	1804. sz. szem. von. reggel	5 óra 35 p.
Budapest	1801. sz. gyors. von. reggel	8 óra 24 p.
Bécs	6311. sz. vegy. von. reggel	8 óra 29 p.
Vinkeveze	6302. sz. szem. von. reggel	9 óra 49 p.
Budapest	1805. sz. szem. von. d. e.	11 óra 34 p.
Uj-Deubovár	1853. sz. vegy. von. d. u.	2 óra 44 p.
B.-Bród	1806. sz. szem. von. d. u.	4 óra 20 p.
Bécs	6301. sz. szem. von. este	6 óra 32 p.
B. Bród	1808. sz. szem. von. este	8 óra 18 p.
Budapest	1803. sz. szem. von. éjjel	11 óra 30 p.

F. évi május hó 1-től a B.-Bródból jövő 1807. számú és B.-Bródba menő 1808. számú személyvonatoknak Mohács felé csatlakozásuk van.

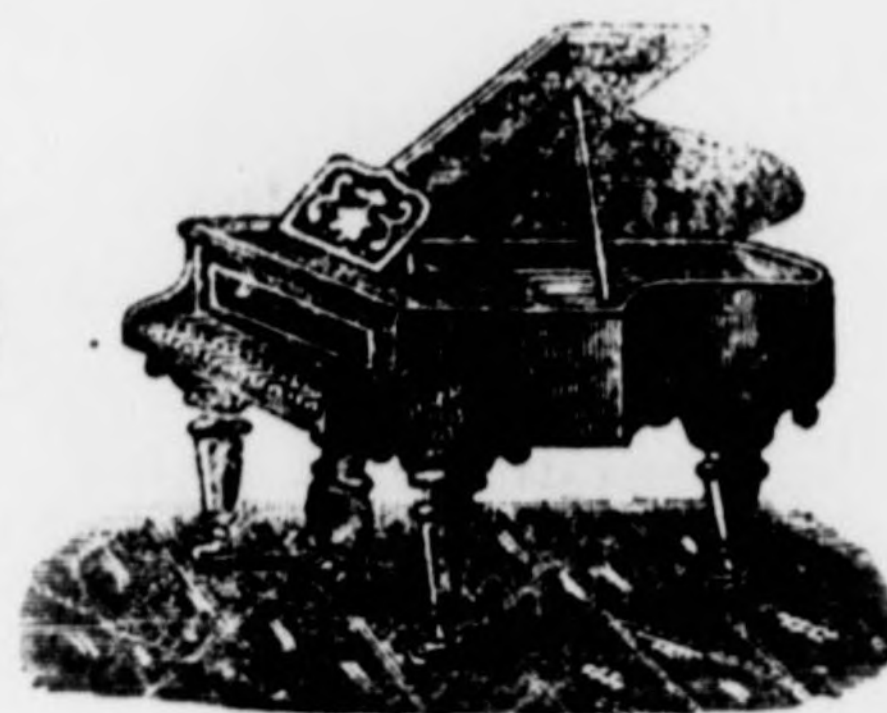
Laptulajdonos: **SAUTTER GUSZTÁV**
 Felelős szerkesztő: **PLEININGER FERENC.**
 KIADÓ: **TAIZS JÓZSEF**

Hirdetések.

Egy házmester

kerestetik, **200 frt fizetéssel, szabad lakással, óvadékképes** előnyben részesül. Bővebbet a kiadóhivatalban.

ZONGORA RAKTÁR



és
kölcsönző
INTÉZET

THIERFELDER A. BÉCS

VII/3. Burggasse 71.

Legnagyobb raktár zongora és harmóniákban.
Eladás készpénzfizetés és részletfizetésre.

Olcsó kölcsön díjak.
 Bécs és a vidék részére

Árverési hirdetmény.

Alulírott tömeggondnok ezennel közhírré teszi, miszerint közadós **Vajda József** csőd-tömegehez tartozó és a csődleltár 47. t. a. felvett és **1500 frtra** becsült **„Umrath“-féle tiz (10) lóerejű locomobil**; nem különben a leltár 63. tételétől 69. tételig bezárólag és a 76. tételétől 107. tételig bezárólag felvett **különbéle ingóságok, szobabutorok, hordók, stb.** a csőd választmány határozata folytán nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén **Telegéren a Vajda-féle malomban** leendő eszköz-lesére **1895. évi július hó 11-ik napjának d. e. 9 órája** kitűzetik, s ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a tent elősorolt ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni mégis.

A csődleltár 47. t. a. felvett és 1500 frtra becsült Umrath-féle tiz lóerejű locomobilra különös feltételként a következők állapítottak meg. A locomobilra árverezők bánatpénzül tartoznak 500 frtot készpénzben letenni, a vételár 2 egyenlő részletben lesz fizetendő, az 1-ső részlet nyomban az árveréskor, a 2-ik részlet és ennek 6% kamata az árverés napjától számított 15 nap alatt alulírott tömeggondnoknál fizetendő, mely összegbe a letett bánatpénz, beszámítatni és a locomobil kiadatni fog. — A mennyiben pedig vevő az árverési feltételeknek eleget nem tesz, a lefizetett részlet és bánatpénz elvesztése mellett, a gép újabb árverésen fog eladatni.

Kelt Pécsen, 1895. június 24-én.

Dr. Egry Béla
 tömeggondnok.

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a n. t. közönségnek tudomására adni, hogy

**könyvnyomda, könyvkötészet, nyomtatvány-
 raktár és papirkereskedésemmel**

Pécsen, Mária- és megye-utca sarkán

(a királyi-táblai épület átellenében) levő saját házamba költöztem át. Tisztelettel

TAIZS JÓZSEF.